

Vården

framför allt

Sverigedemokraternas förslag
till budget för Region Sörmland 2025

Sverigedemokraterna

Innehåll

Förklaring av dokument	4
Ekonomiska förutsättningar	7
Regionskatten	7
Våra största prioriteringar.....	8
Våra största besparingar	9
Hälso- och sjukvård i Sörmland	10
Attraktiv arbetsgivare	11
Vårdköer	12
Patientsäkerhet.....	12
Psykiatri/Barn- och ungdomspsykiatri.....	13
Digitalisering.....	14
Krav på sjukvården utifrån samhällsutveckling.....	15
Vård på lika villkor	15
Trygghet	16
Nämnden för primärvård, rättspsykiatri och Dammsdalskolan.....	17
Kultur, utbildning och friluftsvksamhetsnämnden.....	19
Regionala utvecklingsnämnden	21
Kollektivtrafik	21
Regional utveckling	23
Hållbar utveckling	24
Folktandvården Sörmland AB.....	25
Ekonomisk plan 2024 - 2026	26
Resultaträkning	26
Balansräkning.....	27
Investeringsbudget.....	28
Budgetramar	29

Inledning

En aktuell prognos visar på ett underskott på nästan en miljard kronor, vilket innebär att vi under denna mandatperiod kommer att behöva göra många svåra prioriteringar inom våra verksamheter. Sjukvården kommer dock fortsatt vara vår högsta prioritet. Arbetet med att minska vårdköerna och säkerställa att sörmlänningarna får den vård de behöver kommer att vara vårt främsta fokus under de kommande åren.

Vår budget bygger på principerna i vårt valmanifest, där vi tydligt slår fast att vården är och förblir vårt viktigaste ansvarsområde. Sverigedemokraterna har alltid bedömt investeringar inom regionens övriga verksamheter utifrån sjukvårdens behov, och med den nuvarande ekonomiska situationen blir detta ännu mer avgörande. Vi står inför stora besparingar, vilket gör det avgörande att vi behåller så mycket vårdpersonal som möjligt inom Region Sörmland.

Vidare driver vi frågan om att avyttra Åsa folkhögskola, vilket vi fortsatt anser vara en nödvändig åtgärd för att omfördela resurserna. Vi har ett ansvar att främja folkbildning i regionen, men i en tid av ekonomiska utmaningar ser vi ett behov av att minska utbudet. Vår plan är att flytta delar av Åsa folkhögskolas utbildningar till Eskilstuna folkhögskola. Region Sörmland kommer därmed fortsätta bedriva folkbildning, men i mindre omfattning, och resurser som idag används för exempelvis kurser som street dance bör istället riktas mot att säkra vårdnära personal.

Om Region Sörmland inte kan leva upp till vårdgarantin ska det vara en rutin att erbjuda utomlänsvård för att möta patienternas behov. Patientens välbefinnande och vårdupplevelse ska alltid vara vårt främsta fokus.

För Sverigedemokraterna i

Region Sörmland

Anton Berglund

Förklaring av dokument

Detta dokument är en vidareutveckling av våra tidigare årsplaner och fungerar som ett strategiskt vägledningsdokument för Region Sörmland. Det ger en övergripande vision av hur regionen ska bedrivas på lång sikt och vilken riktning vi vill att Region Sörmland ska ta för att möta både nuvarande och framtida utmaningar. Visionen vi beskriver är ett ramverk för hur vi ska arbeta mot en hållbar och effektiv verksamhet som tillgodoser invånarnas behov inom vård, utbildning och regional utveckling. Samtidigt beaktar vi de ekonomiska förutsättningarna.

Våra budgetramar och ekonomiska riktlinjer bygger på de beslut som fattats av regionfullmäktige under det föregående året, liksom de förslag vi har yrkat bifall till inom olika nämnder och styrelser. Dessa beslut formar de övergripande ekonomiska ramarna och ligger till grund för våra prioriteringar i budgeten. Här tydliggör vi de mest centrala investeringarna och satsningarna som vi bedömer kommer att ha störst effekt på regionens utveckling, samtidigt som vi redogör för nödvändiga besparingar som måste göras för att upprätthålla en långsiktig ekonomisk balans.

Detta dokument är dock inte en detaljrik beskrivning av alla verksamheter inom Region Sörmland. I stället har vi valt att fokusera på de övergripande och strategiskt viktiga målsättningarna, där vi presenterar våra största satsningar och de mest påtagliga besparingarna. Det handlar om att skapa en tydlig inriktning för vår verksamhet, som sträcker sig över flera år och förbereder regionen för framtida behov och utmaningar. Dokumentet fungerar därför som ett inriktningsdokument, där vi i första hand klargör våra långsiktiga mål, den ekonomiska planeringen för de kommande åren och flerårsplanen som sträcker sig fram till 2026 och 2027.

Vi är väl medvetna om att de kommande åren kommer att kräva ett noggrant balanserande mellan investeringar i kritiska områden och strikta besparingsåtgärder, och detta dokument utgör grunden för hur vi ska möta dessa utmaningar.

Vision

Sverigedemokraterna har en tydlig vision för Region Sörmland där varje människa ska behandlas lika, och där all form av diskriminering och särbehandling ska motverkas. Vi arbetar för att alla som besöker våra verksamheter, oavsett bakgrund, ska känna sig trygga med den vård och service som ges. Regionens vårdssystem ska vara en trygg hamn för invånarna, där god kvalitet och tillgänglighet är självklara hörnstenar.

Sjukvården är och förblir en av de viktigaste delarna i vårt samhälle. Regionen bär ett stort ansvar för sörmlänningarnas hälsa, och vårt skattefinansierade sjukvårdssystem garanterar att varje invånare har rätt till god hälsa och vård. Denna rättighet är en grundpelare i det välfärdssamhälle vi vill bevara och vidareutveckla. **Vi strävar efter en välfärd som är hållbar, stark och förankrad i en socialkonservativ och nationalistisk grundsyn**, där vi prioriterar invånarnas välfärd framför allt annat.

Primärvården ska fungera som sjukvårdens nav med god tillgänglighet för alla invånare i regionen. Det är vårt mål att vården ska vara mer lättillgänglig, och Sverigedemokraterna arbetar aktivt för att korta värdköerna och förbättra tillgången till kvalificerad vård. Vi ser primärvården som den första kontaktpunkten för invånarna, och det är avgörande att denna vårdnivå fungerar effektivt för att avlasta sjukhusvården och förbättra patientflödena. Därför prioriterar vi vårdinsatser som stärker tillgängligheten och säkerställer att vård ges i tid.

Sverigedemokraternas grundläggande princip är att sjukvården ska ges efter behov. Detta innebär att vården måste riktas till de patienter som har störst behov, och resurserna ska användas för att förbättra den medicinska vården för dem som verkligen är i behov av den. Vi motsätter oss användningen av skattepengar för medicinskt omotiverade ingrepp, såsom omskärelse av friska barn, då det tar resurser från viktigare vårdinsatser. Vårt mål är att skapa en vård där resurserna går till medicinskt nödvändiga behandlingar, och vi vill därför att sådana ingrepp tas bort från regionens vårdutbud. Region Sörmland ska i vår mening inte bli ett instrument för utformandet av det mångkulturella samhället vare sig inom sjukvårdens väggar eller i kulturpolitikens vision.

Kulturarvet är också en central del i vår vision för regionen. Vi anser att Sörmlands kulturarv är värt att bevara och ska göras tillgängligt för alla invånare. Detta kulturarv är en gemensam grund för vår identitet och historia, och det är viktigt att regionen stödjer dess bevarande och spridning. Vår kulturpolitik strävar efter att skapa ett smalare men mer fokuserat kulturutbud, där resurserna riktas mot de satsningar som bäst bevarar vårt lokala kulturarv och stärker regionens identitet. Samtidigt ser vi ett behov av att minska de kulturella satsningar som inte tydligt bidrar till regionens välmående och utveckling.

När det gäller **barn och ungdomar** är det Sverigedemokraternas ståndpunkt att de yngsta medborgarnas hälsa och välmående är av största vikt. Vi vill därför se till att barn och ungdomar som söker hjälp hos Barn- och ungdomspsykiatri (BUP) får snabb tillgång till den vård de behöver. Tidiga insatser är avgörande för att förebygga långsiktiga problem och förbättra hälsan hos våra unga. Vi är beredda att göra ekonomiska satsningar för att säkerställa att BUP har de resurser som krävs för att korta väntetiderna och erbjuda snabb, professionell hjälp.

Sverigedemokraternas vision för Region Sörmland innefattar också att minska regionens beroende av statliga utjämningsbidrag. Vi vill arbeta för att göra regionen mer självförsörjande och minska bidragsberoendet. Detta innebär att vi måste fokusera på att stärka regionens ekonomiska bas genom att främja tillväxt, effektivitet och lokala investeringar. Genom att effektivisera och prioritera rätt kan Region Sörmland på sikt stå starkare ekonomiskt och minska sitt beroende av bidrag.

Sammanfattningsvis är **vår vision för Region Sörmland** att skapa en region där vården sätts i första rummet, där kulturarvet bevaras och där invånarna kan förlita sig på en stark, trygg och tillgänglig sjukvård. Vi strävar efter att använda regionens resurser på ett ansvarsfullt sätt, och säkerställa att de används där de gör störst nytta – för invånarna i Sörmland.

Ekonomiska förutsättningar

Regionskatten

	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027
Skattesats i %	10,83	10,83	10,83

Vår uppfattning är att det inte finns något ekonomiskt utrymme utifrån nuvarande utmaningar inom sjukvården att göra någon skattesänkning. För att bryta den negativa trenden med underskott inom sjukvården krävs det ekonomiska resurser.

Våra största prioriteringar

Nedan sammanfattar vi några av våra satsningar som återfinns i den sammantagna budgettexten:

• Stärka sjukvården	120 mnkr
• Ökad tillgänglighet Barn och ungdomspsykiatri	10 mnkr
• Öka tillgängligheten och kompetensen inom primärvården	30 mnkr
• Ökad trygghet	5 mnkr
• Digitalisering	10 mnkr

Vi har utgått från styrets förslag till budget. Alla de prioriteringar som finns med i det dokumentet har vi också med. Därtill stärker vi upp sjukvården med ytterligare 120 mnkr, mer än styret.

Vi kan se att otryggheten ökar i samhället som stort, detta spiller och över på våra verksamheter. Trygghetstänket har ökat inom regionen men allt som oftast kostar trygghetsskapande åtgärder pengar. Vi väljer därför att avsätta 5 mkr i en trygghetspott.

Vi vill lägga 10 mnkr i en riktad satsning på Barn- och ungdomspsykiatri för att minska väntetiderna och säkerställa så att våra barn får snabb hjälp när den efterfrågas av föräldrar eller skola.

Vi skulle vilja se en lösning där det i Eskilstuna, Nyköping och Katrineholm (gärna i anslutning till sjukhusen om möjligheten finns) öppnas en form av dygnet runt-öppen "Lättakut". Hit tar en sig när det finns sjukdomar/skador som inte kan vänta till nästkommande vardag. På detta sätt avlastas akutmottagningarna och väntetiderna blir kortare, vilket är en vinst både för patient och personal.

Våra största besparingar

Våra viktigaste besparingar som återfinns i den sammantagna budgettexten:

- Kultur, utbildning och friluftslivsnämnden - 35 mkr
- Besparing på upphandlingar - 60 mkr
- Åsa folkhögskola - 15 mkr
- Minskad kostnad för sjukfrånvaro - 20 mkr
- Minskade tolkkostnader - 10 mkr

Våra satsningar på sjukvården finansieras delvis genom att vi satsar mindre på kultur, utbildning och friluftslivsnämnden.

Vi vill avyttra Åsa Folkhögskola. Att Region Sörmland idag är med och finansierar två folkhögskolor i länet tycker vi är för mycket. Vi anser också att utbudet på Eskilstuna folkhögskola bör ses över, och prioritera utbildningar som leder till jobb. Regionen finansierar idag folkhögskolan med 15 mkr. Pengar som vi anser kan göra mer nytta inom andra områden.

Tolkkostnaderna i Sörmland är fortsatt höga. Vi anser att vi måste ställa högre krav på våra nya medborgare. Därför föreslår vi att verksamheterna i större utsträckning använder sig av videotolk eller telefontolk.

Sverigedemokraterna vill se en målsättning där vi hela tiden försöker hålla kostnaderna för upphandlingar på en så låg nivå som möjligt. I år vill vi se en besparing på 60 mkr.

Hälso- och sjukvård i Sörmland

När vi är i behov av att söka vård av olika skäl vill vi att det ska vara enkelt att hitta rätt. Nödvändiga kontakter ska upprättas snabbt och den vård vi får ska alltid vara serviceinriktad och av god kvalitet. Det politiska inflytandet över vården får inte bli detaljstyrande utan ska vara fokuserad på att skapa förutsättningar för att vården ska fungera.

Att människor ibland kan tvingas vänta uppemot 10 timmar för att få vård på en akutmottagning är oacceptabelt. Region Sörmland måste ge medborgarna kunskap och förutsättningar att söka vård till rätt instans. Målet måste sedan vara att alla patienter som tvingas besöka akuten omedelbart får en kvalificerad diagnos och ingen bör vänta mer än 2 timmar på passande vårdinsats. Med andra ord bör patienten inom denna tid ha blivit behandlad och hemskickad, inskriven på annan klinik eller hänvisad till annan vårdnivå.

Det kommer fortsatt in stora mängder människor från andra länder till Sverige och vi har ett ansvar att kunna förse alla dessa med kvalitativ sjukvård, enligt regeringens direktiv. Detta oavsett om personen har uppehållstillstånd eller ej och det går inte att sticka under stolen med att detta sätter enormt stor press på våra verksamheter. Region Sörmland är en verksamhet som inte kan styra hur många eller när asylsökanden kommer till Sörmland. Regionen ska endast erbjuda lagstadgad vård för invånare som saknar medborgarskap. Tanken är att illegala och asylsökande personer inte ska få bättre villkor än vad lagen medger.

Attraktiv arbetsgivare

Antalet vårdplatser har minskat i Sörmland och har kommit att äventyra såväl arbetsmiljön som patientsäkerheten. Upprustningen av sjukvården innebär även att vi höjer kapaciteten på våra sjukhus. Vi kan idag se att antalet vårdplatser påverkar sjukvården negativt. Vi har hamnat i en ond cirkel där vi har personal som väljer att sluta eller byta arbetsplats på grund av det hårda trycket som blir på personalen när vårdplatserna inte räcker till. Detta gör att vi tvingas att hålla fler vårdplatser ofrivilligt stängda för att vi saknar personal. Här tycker vi att ett trendbrott måste ske. Vi måste bli en attraktiv arbetsgivare. Personalen ska trivas hos oss.

Den höga sjukfrånvaron är ett bevis på att personalen inte mår bra. Den ökade arbetsbelastningen på grund av att det saknas framför allt sjuksköterskor, samt ständiga överbeläggningar gör att personalen arbetar under ständigt hårt tryck. Sverigedemokraternas satsningar inom dessa områden kommer att göra att sjukfrånvaron på sikt minskar.

Att vi har ett problem med vårdplatser bygger på en brist på framför allt sjuksköterskor. För att fler människor ska välja att utbilda sig till sjuksköterskor behövs det flera insatser. Vi anser att lönebildningen för en sjuksköterska är alldeles för låg inom regionen. Bättre löneutveckling genom bättre personalpolitik behövs där vårdanställda ska kunna få upp sin lön utan att behöva byta jobb.

Personalen är vår viktigaste resurs och måste därför också värnas, vårdas och utvecklas. När tillfälle framöver ges vill vi se att regionen återupptar de utbildningsmöjligheter som tidigare funnits. Detta är en förutsättning för att nå mål som god och kontinuerlig vård med rätt kompetens, på rätt plats, i rätt tid och med rätt antal medarbetare.

Vårdköer

Att upprätthålla vårdgarantin på 90 dagar är svårare än någonsin. När vårdgarantin inte uppfylls får det allvarliga konsekvenser för patienter som tvingas vänta längre än rimligt på den vård de behöver. Konsekvenserna av att inte uppfylla vårdgarantin är långtgående, både för individen och för samhället i stort. När människor inte får snabb tillgång till vård leder det inte bara till lidande och sämre livskvalitet för den enskilde, utan även till ökade kostnader för vårdsystemet på lång sikt. I värsta fall kan förseningar i vården innebära ökad risk för komplikationer eller att sjukdomar utvecklas till ett mer kritiskt stadium och ibland även till att patienten hinner dö i väntan på den vård personen i fråga behöver.

Sammantaget vet vi att många av våra satsningar på sjukvården leder till en mer effektiv sjukvård, vilket gör att vi räknar med att bättre kunna leva upp till vårdgarantin. Genom att proaktivt investera i vårdens effektivisering skapar vi en hållbar vårdmodell där fler patienter får rätt vård i rätt tid, vilket både förbättrar hälsoutfallen och minskar den ekonomiska belastningen på sjukvården.

Sverigedemokraterna menar allvar med att köerna ska minska, genom att alltid ställa sig öppen för ekonomiska satsningar på de delar av sjukvården som effektiviserar vårdflöden. Vi är övertygade om att rätt resurser och strategier kan göra skillnad, inte bara för att korta köerna utan också för att höja kvaliteten på vården. Det handlar bland annat om att förstärka vården genom att anställa mer kvalificerad personal, samt att skapa funktionsanpassade lokaler som är bättre rustade att hantera patientflöden på ett effektivt sätt.

Förutom att öka kapaciteten inom sjukvården måste vi också arbeta med att förbättra patienternas tillgång till information. Om patienter får tydlig och lättillgänglig information om sina vårdalternativ kan många onödiga besök på akutmottagningarna undvikas, vilket avlastar akutvården och frigör resurser för de som verkligen behöver akut hjälp. Här vill vi se en lösning med en så kallad Lättakut, där patienter snabbt kan få den hjälp de behöver för enklare åkommor utan att belasta den ordinarie akutsjukvården.

Patientsäkerhet

Patientsäkerheten inom Region Sörmland är ett område med stor förbättringspotential. Många vårdskador uppstår till följd av en underbemannad och stressad personal. Detta kan bli än mer utmanande om vårdnära personal behöver minskas. Att skapa förutsättningar för en hanterbar arbetsmiljö är ett steg i rätt riktning för att minska vårdskador. Personalen måste dock implementera tydliga rutiner för hygien och enkla system för att anmäla och följa upp skador som sker i vården.

Regionens kostnad för hyrpersonal har minskat från föregående år men prognoseras bli 193 mkr för 2024. Självklart finns en förståelse för att dessa kostnader ökade under pandemin, men problemet med de höga kostnaderna fanns där redan innan. För att minska behovet av att anställa hyrpersonal på sjukhusen behövs ett långsiktigt utvecklingsarbete med ökad kvalitet för att locka personal.

Patientsäkerheten måste prioriteras. Därför ser vi också att det är av största vikt att de som arbetar inom vården kan godtagbar svenska. Personalen inom Region Sörmlands verksamheter måste kunna förstå och använda det svenska språket för att vi ska kunna säkerställa både patienters och personals säkerhet.

Psykiatri

Den psykiska ohälsan är en lika betydelsefull sjukvårdsuppgift som den övriga vården. Undersökningar visar att var tredje man och varannan kvinna någon gång i livet drabbats av psykisk ohälsa. Våra ungdomar har många gånger behov av stöd och hjälp till följd av psykisk ohälsa. För att effektivisera och kvalitetssäkra våra insatser mot unga med dessa bekymmer krävs ett samarbete med skolor och kommuner så att rätt hjälp snabbt kan sättas in oavsett vilken instans som uppmärksammat behovet. Många har frångått stora delar av sitt sociala umgänge och suttit isolerade under en längre tid och vi tror att vi kommer att se en ökad psykisk ohälsa till följd av detta.

Psykiatrin får ett projektuppdrag att titta närmare på återkommande patienters övriga livssituation för att kunna ge vägledning och göra stödinsatser kring orsakerna till uppkomsten av psykisk ohälsa.

Barn- och ungdomspsykiatri

Att vi har ett ökat antal barn och ungdomar som lider av psykisk ohälsa i vårt land och i vår region är otvivelaktigt. Denna trend behöver brytas och förebyggas. Att förebygga barn- och ungdomars psykiska ohälsa behöver ske på flera nivåer och instanser. Samverkan med bland annat skolan och socialtjänst behöver jobbas fram och utvecklas. Ett område där Region Sörmland likt andra regioner har stora problem är inom barn- och ungdomspsykiatri (BUP). Köerna till första besök, utredning och behandling har växt oroväckande mycket. Barn och ungdomar som mår dåligt psykiskt ska inte behöva vänta på att få hjälp. Det är väldigt viktigt att de får hjälp inom en mycket närstående tid. Det är inte ovanligt att barn och ungdomar mår dåligt länge innan de väl söker hjälp.

Vi vill lägga 10 mkr i en riktad satsning på Barn- och ungdomspsykiatri för att minska väntetiderna och säkerställa att våra barn får snabb hjälp när den efterfrågas.

Vi vill även att det ska finnas en aktiv plan för var BUP-mottagningarna i Eskilstuna, Nyköping och Katrineholm är placerade i framtiden. Var regionen placerar BUP-mottagningarna ska utgå från barn och ungdomars behov av integritet och trygghet.

Det är viktigt att vi tar ett helhetsgrepp och arbetar för att identifiera de faktorer som ligger bakom problemen, såsom familjesituation, ekonomiska bekymmer eller mobbning i skolan, så att vi kan erbjuda rätt stöd på ett tidigt stadium och skapa förutsättningar för att långsiktigt förbättra våra ungdomars livskvalitet och välmående.

Vi tror att genom att investera i rätt resurser och strategier kan vi säkerställa att barn och unga får det stöd de behöver, när de behöver det, och på rätt plats, vilket i sin tur kan bidra till att minska de långa köerna till BUP och den totala belastningen på sjukvården när barnen sedan blir äldre.

Digitalisering

Den digitala utvecklingen är en utmaning men också en stor möjlighet för regionen. I dagens samhälle görs allt mer via våra mobiltelefoner, Ipads och våra datorer. Här måste regionen bli bättre på att möta våra medborgare. Vi anser att Region Sörmland borde utveckla en egen app. Där våra medborgare kan få information om allt ifrån hur lång väntetid vi har på våra akutmottagningar till att kunna boka sina egna besök till primärvården. Därför avsätter vi medel för att utveckla ett sådant arbete.

AI-teknologin kan spela en avgörande roll i att underlätta och effektivisera vården i regionen. Med hjälp av AI-baserade verktyg kan vi förbättra patientvården genom att erbjuda snabbare diagnoser och mer personanpassade behandlingsplaner. AI kan analysera stora mängder data på kort tid, vilket kan hjälpa läkare att fatta mer välgrundade beslut baserade på den senaste forskningen och patientens specifika hälsotillstånd. Dessutom kan AI användas för att automatisera administrativa uppgifter, som tidsbokningar, påminnelser till patienter och journalhantering, vilket frigör tid för vårdpersonalen att fokusera mer på patientkontakt.

Under pandemin tvingades vi hitta en rad digitala lösningar för att underlätta det dagliga arbetet i regionen, och mycket av detta kan fortsätta att användas även framöver. Utbildning av personal och digitala vårdbesök är två områden med stor potential där digitaliseringen och AI kan användas på ett effektivt sätt för att sänka kostnader och öka tillgängligheten inom vården. Genom att erbjuda virtuella besök och AI-assisterade verktyg kan vi se till att patienter får snabb hjälp, samtidigt som vi minskar belastningen på fysiska vårdmottagningar och använder resurserna mer effektivt.

Krav på sjukvården utifrån samhällsutveckling

Sverigedemokraterna anser att den mångkulturella utvecklingen och den höga invandringen från länder utanför EES innebär ökade krav på Region Sörmland. Partiet eftersträvar inte en mångkulturell riktning och anser inte att skattefinansierad vård ska vara en del av denna utveckling. Den kulturella uppdelningen som växer fram med en aktiv integrationspolitik ställer nya krav på regionen, bland annat genom ökade behov av tolkhjälp i sjukvården när färre personer talar eller förstår svenska. Bristerna i vårdpersonalens svenska språkkunskaper har blivit ett återkommande klagomål som kan påverka patientsäkerheten negativt när kommunikation och information försvåras.

Omskärelse av pojkar är ett tydligt exempel på en medicinskt omotiverad behandling som utförs av kulturella eller religiösa skäl. I dagsläget tillåts omskärelse av friska pojkar inom den offentliga sjukvården, vilket innebär att skattepengar används för att finansiera ett ingrepp som inte har någon medicinsk grund. Kostnaderna för dessa ingrepp kan vara betydande, och resurserna skulle i stället kunna användas till att förbättra vården för patienter med verkliga medicinska behov. Vi anser att det är oacceptabelt att vårdresurser, som redan är begränsade, används till ingrepp som inte är medicinskt nödvändiga utan istället motiveras av kulturella eller religiösa traditioner.

Därför vill vi att omskärelse av friska pojkar ska tas bort från Region Sörmlands sjukvårdsutbud. För att säkerställa en effektiv och rättvis användning av regionens resurser föreslår vi även införandet av ett integrationspolitiskt bokslut. Detta skulle göra det möjligt att identifiera och kartlägga samtliga kostnader som uppkommer till följd av anpassningar till det mångkulturella samhället, så att vi kan bedöma om dessa kostnader är rimliga och om de står i proportion till det övergripande syftet med vården. Vi anser att sjukvårdens resurser i första hand ska gå till att uppfylla medicinska behov och säkerställa att alla patienter får vård baserad på vetenskap och beprövad erfarenhet.

Vi vill även att Region Sörmland, som en politisk aktör, ska bevaka och analysera den samhällsutveckling som påverkar regionen till följd av riksdagens och kommunernas politik. Utifrån en konsekvensanalys av andra politiska aktörers politik ska regionen verka för en inriktning som leder till att uppfylla regionens verksamhetsmål.

Vård på lika villkor

Alla invånare som är i behov av vård ska kunna vända sig till den sörmländska sjukvården för att få hjälp. Vård på lika villkor är dock något som den tidigare alliansregeringen tillsammans med den rödgröna oppositionen i Sveriges riksdag avskaffat då personer utan tillstånd som vistas i landet har tilldelats privilegier som bofasta sörmlänningar inte har. Vi beklagar detta beslut som samtliga partier utom vi ställde sig bakom redan ett år innan den nationella lagstiftningen kom till. Vi vill så snart som möjligt återskapa rättvis vård på lika villkor.

Sverigedemokraterna i Region Sörmland vill förbättra stödet för personer med funktionsnedsättning genom ökat samarbete med brukarorganisationer för att stärka deras inflytande. Vi prioriterar även att vårdcentralerna ska ha en högre kompetens kring funktionsvariationer, habilitering och multisjuklighet. Inom kollektivtrafiken förespråkar partiet förbättrad tillgänglighet och service och högre säkerhet för synskadade.

Trygghet

Tryggheten i vårt samhälle har under de senaste åren ändrats dramatiskt. Vi ser en samhällsutveckling där segregationen ökar och vi har idag en stor del som inte känner sig som en del av vårt samhälle.

Vi kan även se att gängkriminaliteten ökar alltmer. Nästan dagligen kan vi numera läsa rubriker i tidningarna om skjutningar, sprängningar och gängvåld, vilket förekommer även i Sörmland. Detta ställer enormt stora krav på regionen. Skottskadade personer som vårdas på våra sjukhus som har en hotbild mot sig, gör att beväpnad polis blir ett större inslag inom vår verksamhet. Det här en utveckling som hela samhället måste kraftsamla mot. Vi är tacksamma för att den nya regeringen med stöd av Sverigedemokraterna tar denna fråga på allra största allvar med aviserade lagändringar inom området.

Region Sörmland ska vara en trygg plats för vår personal och för våra besökare. Alla ska kunna räkna med att vara trygga när dem besöker våra sjukhus och övriga verksamheter. Här har Sverigedemokraterna lagt en motion som berör just personalsäkerheten. Vi vill se att en tydlig handlingsplan tas fram som förstärker tryggheten för alla som besöker våra sjukhus samt att förvaltningen inrättar säkerhetsklassade vårdplatser för riskpatienter. På det sättet kan personalen avskilja brottstygda patienter från övriga patienter och besökare.

Nämnden för primärvård, rättspsykiatri och Dammsdalskolan

För Sverigedemokraterna är primärvården en av hörnstenarna i vårt hälso- och sjukvårdssystem och vi ser tillgängligheten på våra vårdcentraler som en avgörande faktor för en fungerande vård.

Vårdcentralerna är oftast den första kontaktpunkten som våra medborgare har med sjukvården och därför är det avgörande att de är lättillgängliga och erbjuder en god och nära vård av hög kvalitet. Tillgänglig primärvård innebär att människor får snabb och enkel tillgång till den hjälp de behöver utan att behöva vänta orimligt länge på att få vård.

Nära vård innebär att vi arbetar på ett nytt sätt inom hälso- och sjukvården. Här samarbetar regionens primärvård, specialiserade sjukhusvård och kommunal hemsjukvård, där primärvården har en avgörande roll. Kärnan i detta arbetssätt är ett personcentrerat förhållningssätt, vilket innebär att varje möte med vården utgår från individens unika behov. Målet är att skapa en sammanhållen vårdkedja som fokuserar på individens hälsa och delaktighet. Vi strävar också efter att använda digitala verktyg där det är möjligt och önskvärt för att förenkla och förbättra vården.

Att ha en fast läkarkontakt inom primärvården innebär flera fördelar, både för patienten och vården. En fast läkarkontakt skapar en kontinuitet som gör det möjligt för läkaren att bygga upp en djupare förståelse för patientens hälsa, bakgrund och individuella behov. Detta kan leda till snabbare diagnoser och effektivare behandlingar eftersom läkaren redan känner till patientens medicinska historia. För patienten ger det en känsla av trygghet och tillit, då patienten kommer att bemötas av samma person vid varje besök. Dessutom minskar det behovet av att upprepa sin sjukdomshistoria och förbättrar därmed både vårdkvalitet och effektivitet inom primärvården.

God tillgänglighet innebär att medborgarna ska kunna få rådgivning och vård på flera olika sätt, oavsett var de befinner sig. Därför vill vi se en ökad satsning på att erbjuda vård via telefon, digitala plattformar, satellitmottagningar och drop-in-tider på våra vårdcentraler. Vi vill att patienter enkelt ska kunna få en tid hos legitimerad personal inom rimlig tid, vilket inte bara ökar tryggheten utan även minskar tendensen att söka akutvård för enklare åkommor.

Idag är det alltför vanligt att patienter som söker akutvård tvingas vänta flera timmar i akutens väntrum, något som skapar stress och frustration. För att möta detta behov föreslår vi att Region Sörmland utvecklar en app, likt 1177, där medborgarna enkelt kan se aktuella väntetider på akutmottagningar samt boka lediga tider på vårdcentraler i närheten. Genom att ha tillgång till denna information kan patienter bättre planera sina vårdbesök och välja den mest lämpliga vårdinrättningen, vilket både sparar tid och minskar trycket på akutmottagningarna. Vi tror att detta även skulle minska antalet avbokningar och ombokningar, vilket leder till en mer effektiv hantering av vårdresurserna.

För att ytterligare öka tillgängligheten föreslår vi att Region Sörmland utvecklar ett system som hjälper vårdpersonal att snabbt se vilken vårdcentral i närheten som har lediga tider. På så sätt kan patienter snabbt hänvisas dit och få hjälp utan onödig väntan. Detta skulle inte bara vara en stor fördel för patienterna utan också bidra till att avlasta trycket på de mest belastade vårdinrättningarna.

När ekonomin i framtiden tillåter vill Sverigedemokraterna att regionen öppnar lättakuter i anslutning till våra akutmottagningar. Lättakuterna skulle fungera som ett alternativ för patienter med enklare vårdbehov som inte kräver akut vård men som ändå behöver behandlas samma dag. Genom att erbjuda snabbare och mer lättillgänglig vård på detta sätt kan vi avlasta både akutmottagningar och vårdcentraler, vilket innebär att fler patienter får rätt vård på rätt plats och vid rätt tidpunkt. Vi kommer att arbeta för att på sikt införa drop-in tider på vårdcentraler, där patienten träffar lämplig vårdpersonal, beroende på besvär.

I Sörmland drivs de flesta vårdcentralerna av regionen, men vi har även vårdcentraler i privat regi. Vi ser positivt på denna kombination av offentligt och privat drivna vårdcentraler, eftersom det ger patienterna större valfrihet och möjlighet att lista sig där de känner sig mest bekväma. Hälsovalet i Sörmland innebär att patienterna själva kan välja vilken vårdcentral de vill tillhöra, och vi tror att denna möjlighet till konkurrens och valfrihet är till fördel för både vårdcentralerna och för patienterna.

Tillgänglighet handlar inte bara om att erbjuda fler vårdtider utan också om att ge medborgarna kunskap om egenvård. Vi anser att det är viktigt att stärka medborgarnas förmåga att ta hand om sin egen hälsa, vilket inte bara minskar trycket på vårdcentralerna utan även ökar individens självständighet. Genom att sprida kunskap om egenvård, kroppens funktioner och hälsosamma levnadsvanor kan vi få en mer hälsosam befolkning och samtidigt minska kostnaderna för hälso- och sjukvården på sikt.

Sammanfattningsvis vill Sverigedemokraterna säkerställa att primärvården i Region Sörmland blir mer tillgänglig och effektiv. Vi tror att det är genom att satsa på lättillgängliga vårdcentraler, digitala verktyg och innovativa lösningar som vi bäst kan möta medborgarnas behov och ge dem den vård de förtjänar när de behöver den som mest.

Nämnden är även huvudman för Regionsjukhuset Karsudden och ansvarar för den rättspsykiatriska vården som bedrivs. Regionsjukhuset Karsudden är en av Sveriges största rättspsykiatriska kliniker. De har en ekonomi i balans och får in sina intäkter genom att sälja vårdplatser inom rättspsykiatri. Detta anser vi ska kvarstå. Karsudden har 155 vårdplatser och har idag slutit avtal med regionerna Sörmland, Stockholm och Gotland.

Dammsdalskolans uppdrag är att ge utbildning och stöd till elever inom autismspektrumtillstånd och som behöver stöd och hjälpmedel för att få vardagen att fungera både i skol- och hemmiljö. Det omfattar grund- och gymnasieskola, anpassad grund- och gymnasieskola samt internat. Dammsdalskolan har haft det svårt att få full beläggningsgrad och det har påverkat ekonomin negativt. I och med detta har byggnationen av ett nytt elevboende fått skjutas upp.

Kultur, utbildning och friluftsvksamhetsnämnden

Region Sörmlands arbete inom kulturområdet fokuserar till stor del på att fördela bidrag till olika kulturinstitutioner. Denna resursfördelning innebär att prioriteringar ständigt måste göras mellan olika aktörer och verksamheter för att säkerställa att de medel som finns används på bästa sätt. Precis som andra partier, gör även vi Sverigedemokrater i Sörmland våra egna prioriteringar, där vi utgår från principen om vad som ger mest samhällsnytta och är till glädje för flest medborgare.

Vi värnar starkt om ett fritt konst- och kulturliv eftersom vi anser att det är en av grundpelarna i ett demokratiskt samhälle. Att kulturen är fri och oberoende, utan politisk styrning eller inblandning, är avgörande för att säkerställa yttrandefriheten och kreativiteten inom samhället. Principen om "armlängds avstånd" är central för oss, vilket innebär att kulturpolitiken ska hålla sig på avstånd och inte ingripa i konstnärliga uttryck. Vi välkomnar och uppmuntrar alla former av kulturyttringar och anser att konst och kultur ska ha utrymme att problematisera, ifrågasätta och uttrycka olika perspektiv i vårt samhälle.

Trots vår syn på kulturens frihet är vi medvetna om att resurserna är begränsade och att vi måste vara ansvarsfulla i hur vi använder skattebetalarnas pengar. Vi ser ett behov av att prioritera stöd till kulturinstitutioner och projekt som främjar samhällsnytta, samhörighet och engagemang för så många som möjligt.

Det är vår övertygelse att de kulturinstitutioner som får offentligt stöd ska bedriva verksamhet som är tillgänglig, inkluderande och bygger på demokratiska värderingar. Vi vill vara tydliga med att ekonomiskt stöd aldrig ska beviljas till organisationer, föreningar eller förbund som motverkar åsikts- och yttrandefrihet, förnekar män och kvinnor samma rättigheter, eller verkar för radikaliserings och polarisering. Demokratiska principer och jämställdhet ska vara centrala krav för att kunna beviljas ekonomiskt stöd från regionen.

Bidrag ska inte ges till aktörer som har en segregeringseffekt i samhället eller underminerar svenska demokratiska värderingar. Slumpmässiga kontroller ska göras för att säkerställa att detta inte förekommer.

Det är viktigt att främja kulturarvsvårdande insatser genom att ge stöd till både kontinuerliga verksamheter och tillfälliga projekt som lyfter fram det svenska, det regionala och det lokala kulturarvet. Kulturarvet skiljer sig på ett avgörande sätt från samtidskulturen genom det faktum att de som en gång har skapat och burit de olika kulturyttringarna i de flesta fall är döda. Till skillnad från samtidskulturen kan äldre kulturyttringar alltså inte skyddas, spridas och levandegöras av sina skapare. Det gör enligt vår mening att samhällets ansvar för kulturarvet är viktigare än ansvaret för samtidskulturen.

Naturbruksgymnasiet Ökna är en värdefull resurs för den regionala tillväxten. Utbildningen ser till att arbetsmarknaden får tillgång till kompetent yrkesfolk. Den knyter också an till de gröna näringarna, vårt kulturarv och den landskapsbild som vi idag ser som vår. Utbildningen har alltså enligt vårt synsätt tre syften. Det första är givetvis det arbetsmarknadspolitiska, men utbildningen har också en miljöpolitisk och inte minst en kulturpolitisk relevans.

Trots det viktiga uppdraget nämnden har, lägger Sverigedemokraterna ett besparingskrav på 50 miljoner i budgeten. Främst genom omvandling av huvudmannskapet för folkhögskolor då vi anser att huvudansvaret för bidrag till folkbildningen bör vila på stat och kommun. Vi gör även en översyn av de satsningar som faller utanför ramen om bevarandet av vårt kulturarv, och det som inte har en starkt gynnande koppling till målsättningarna för Region Sörmland.

Regionala utvecklingsnämnden

Kollektivtrafik

Sverigedemokraternas utgångspunkt är att kollektivtrafiken ska vara tillgänglig för alla, oavsett var resenären bor, vilken ålder den har eller om personen lever med funktionsnedsättning. Vi anser att kollektivtrafiken ska fungera smidigt och tillfredsställande för regionens alla invånare, utan att någon lämnas utanför. Tillgänglighet, trygghet, punktlighet och komfort är avgörande faktorer för att fler ska känna att kollektivtrafiken är ett pålitligt och attraktivt alternativ till bilen. Genom att säkerställa en kollektivtrafik som är bekväm och pålitlig tror vi att fler invånare kommer att välja buss och tåg framför bil, vilket bidrar till en mer hållbar miljö och minskar både föroreningar och trängsel, särskilt i våra städer.

Vi vill se en utökning av anropsstyrd kollektivtrafik på fler platser i regionen för att möta behoven hos dem som bor i områden med färre linjer och tidtabeller. Det är viktigt för oss att kollektivtrafiken erbjuder flexibla lösningar som gör det möjligt för invånarna att resa på ett enkelt och bekvämt sätt, oavsett var de befinner sig. För oss är det också tydligt att när valet står mellan att införa tätare avgångar och att förbättra kvaliteten, tillförlitligheten och ordningen inom den befintliga trafiken, så ska vi prioritera det sistnämnda. Vi anser att en stabil och välfungerande kollektivtrafik är grunden för att kunna möta framtidens utmaningar och skapa ett samhälle där fler väljer hållbara transportalternativ.

Kostnaden är naturligtvis också en central faktor för att folk ska välja att åka kollektivt. Biljettpriserna måste således subventioneras med skattemedel och finansieringsgraden för resenärerna får inte bli alltför hög. Sverigedemokraterna har under många år drivit frågan om att pensionärer ska få åka buss kostnadsfritt. Här inkluderas även sjukpensionärer. Dock är vi så klart medvetna om det svåra ekonomiska läget Region Sörmland står inför redan under 2023 och framför allt under 2024. Därför avser vi under 2024 låta en utredning genomföras där utformningen av fria bussresor för pensionärer genomförs med ambitionen att kunna införas under 2025 utifall att det ekonomiska läget ser avsevärt bättre ut. Likaså gäller frågan om förbättrad kollektivtrafik generellt. Hellre tillförlitliga tidtabeller med lite färre avgångar och avgångar som faktiskt nyttjas av invånarna än att försöka utöka utbudet på avgångar ytterligare, givet det rådande ekonomiska läget. Avgångar för arbets- och studiependlare ska prioriteras för att säkerställa regionens kompetensförsörjning.

Regionen ska underlätta för sjukresor med kollektivtrafik genom att verka för att länstrafikens busslinjer mellan kommuner passerar hållplatser nära sjukhusentréer. Fokus för budgetåret 2024 är att se över sjukresor i effektiviseringssyfte, exempelvis se om det går att skruva på tidtabeller, reservera sittplatser med närhet till chauffören eller ha fler anpassade fordon i trafik som kan leda till att behovet av sjukresor eller färdtjänst minskar då omnämnda resenärer kan nyttja befintlig kollektivtrafik i högre utsträckning och därmed minska kostnaderna.

Ambitionen är också att behålla en fossilfri fordonspark dock med möjlighet att vissa budgetår kunna göra avsteg och köra på fossila bränslen tillfälligt om det medför stora besparingar som kan användas för att undvika ytterligare nedskärningar inom vården. Region Sörmlands ekonomi är under stor press, vilket innebär att alla verksamheter behöver bidra till en ekonomi i balans. Ett viktigt område att granska är de upphandlade avtalen för kollektivtrafiken. Dessa avtal borde kunna justeras under vissa omständigheter, som när ändringen är mindre än 10 % av avtalets värde eller om den görs på grund av oförutsägbara händelser. När avtalen skrevs var den nuvarande kostnadssituationen med hög inflation och snabbt stigande driftskostnader svår att förutse. Samtidigt som vissa verksamheter inom regionen har behövt avstå från att använda HVO100 på grund av höga kostnader, tvingas kollektivtrafiken köra på dyrare bränslen som HVO.

Regional utveckling

Tillväxt och hög sysselsättning är nödvändiga förutsättningar för att regionen ska kunna bibehålla en verksamhet med hög kvalitet. Samtidigt måste strävandet efter tillväxt ständigt balanseras mot viktiga samhällsvärden såsom folkhälsa, kulturarv, miljö och bevarandet av ett starkt socialt kapital.

Vi anser att en översyn av Samordningsförbundet RAR ligger i regionens intresse. Våldigt mycket pengar försvinner in i projekt som inte levererar önskvärt resultat. Här anser vi att dessa pengar skulle kunna användas på ett mer effektivt sätt och förespråkar därför att ett utträde ur Samordningsförbundet RAR bör påbörjas omgående.

God kompetensförsörjning handlar i lika hög grad om att locka nya personer till utbildningar som att befintlig personal ska välja att stanna kvar och att förmå tidigare personal att återvända. Goda resurser ger regionen förutsättningar att vara attraktiva som arbetsgivare, både vad gäller löner och arbetsvillkor.

En väl utbyggd infrastruktur som gör besöksattraktionerna mer lättillgängliga är grunden till en lyckad turism och besöksnäring, men är också viktig i konkurrensen om att locka andra typer av företag till regionen. En ökad turism kräver också bra offentlig service och att vi vårdar och framhäver vår unika natur och vårt unika kulturarv.

En stor klimatpåverkan kommer från de långa transportsträckorna för livsmedel, och därför anser vi Sverigedemokrater att det är av största vikt att minska dessa genom att satsa på lokalproducerad mat. Genom att prioritera mat från närområdet kan vi inte bara minska utsläppen av växthusgaser utan också stärka den lokala ekonomin och stödja våra sörmländska lantbrukare. Vi vill att Region Sörmland i högsta möjliga mån väljer livsmedel från lokala producenter när de köper in mat till sina verksamheter, eftersom det ger både miljömässiga och ekonomiska fördelar.

Att köpa lokalproducerad mat innebär kortare transportsträckor, vilket minskar behovet av långa, energikrävande transporter och därmed minskar regionens totala koldioxidavtryck. Dessutom garanterar detta att maten är färskare och av högre kvalitet eftersom den inte behöver färdas långa avstånd innan den når våra sjukhus, skolor eller äldreboenden. Det stärker även vårt lantbruk och gör det möjligt för småskaliga producenter att överleva och växa, vilket i sin tur bidrar till en ökad självförsörjningsgrad inom regionen och ökar vår matberedskap i kristider.

Vi vill även lyfta fram möjligheterna att öka andelen viltkött i våra verksamheter. Viltkött är en hållbar och klimatsmart proteinkälla med låg miljöpåverkan. Genom att servera viltkött från svenska leverantörer, och i största möjliga mån från vår egen region, kan vi erbjuda näringsrika måltider som har producerats med hänsyn till både miljön och djurens välfärd. Detta initiativ skulle också bidra till att hålla nere populationer av vilt, vilket kan vara nödvändigt för att balansera våra ekosystem.

Genom att prioritera lokalproducerad mat och viltkött visar Region Sörmland vägen för en mer hållbar framtid. Detta inte bara genom att minska klimatpåverkan utan också genom att bygga en starkare lokal ekonomi och främja hållbara produktionsmetoder. På så sätt skapar vi en situation där både miljön, våra invånare och våra lokala bönder gynnas.

Hållbar utveckling

Sverigedemokraterna förespråkar en hållbar miljöpolitik där beslut inte styrs av trender eller larm om katastrofer. Partiet ser det som ett gemensamt ansvar att lämna ett hållbart samhälle efter sig till kommande generationer och minimera miljöpåverkan. Energi- och bränsleanvändning ska ske med stor miljöhänsyn, och valet av energikällor ska vara långsiktigt hållbart och ekonomiskt hållbart. För att säkerställa en trygg energiförsörjning för näringslivets utveckling inom Region Sörmland behövs stabil och planerbar elproduktion, och regionen bör ta fram en energistrategi i samarbete med närliggande regioner. Omställning och utbyggnad av infrastruktur kräver långsiktiga och hållbara energiplaner för att undvika energifattigdom, som redan märks under vintermånaderna. Energitillgång ska inte vara en klassfråga.

Regionen bör arbeta för hållbar läkemedelshantering för att minimera miljöpåverkan, då läkemedelsutsläpp i vattendrag påverkar ekosystemet. Ökad miljöhänsyn bör gälla alla upphandlingar av läkemedel, inklusive primärvården. Sverigedemokraterna anser att Region Sörmland bör påverka regeringen för att stärka miljökraven.

Natur och rekreation har en läkande effekt på hälsan. Vetenskapliga studier stöder att fysisk aktivitet kan ersätta eller komplettera medicinering, vilket minskar läkemedelsanvändningen och risken för biverkningar. Region Sörmland ska därför värna naturområden som erbjuder återhämtning och rekreation för invånarna. Vid nybyggnation ska hänsyn tas till naturvärden, och miljöpåverkande materialval undvikas.

I regionens viltförvaltningsdelegation, där Sverigedemokraterna är representerade sedan 2022, hanteras frågor om skydds- och licensjakt, samt riktlinjer för förvaltningen av rovdjur. Delegationen arbetar även med frågor kring lo och varg, i samverkan med rovdjursförvaltningsområdena i Sverige. Sverigedemokraterna menar att det saknas ett tillräckligt företagsfokus i förvaltningsplanen och anser att långsiktiga förutsättningar för företagande med tamdjur är avgörande både för produktion och för att bevara biologisk mångfald i våra öppna landskap.

Folktandvården Sörmland AB

Folktandvården Sörmland AB, som sedan 2011 är ett helägt bolag inom Region Sörmland, verkar för att möta invånarnas behov av tandvård utan krav på vinstmaximering, där eventuellt överskott återinvesteras. Bolaget tillhandahåller både allmän och specialiserad tandvård för att stärka tandhälsan i hela regionen. Verksamheten välkomnar barn, ungdomar och vuxna i alla åldrar och fokuserar på hög kvalitet, tillgänglighet, patientsäkerhet och gott bemötande. Folktandvården anser att ingen svensk medborgare ska behöva avstå från tandvård på grund av ekonomiska skäl. Vi ser risker med att tandvård inte ingår i högkostnadsskyddet och anser att munhälsa för svenska medborgare bör omfattas av samma offentliga ansvar som övrig hälsa.

Partiet har initierat reformer för att införa högkostnadsskydd för äldre och ser långsiktigt att reformen ska omfatta alla åldrar. Med detta vill Sverigedemokraterna minska ekonomiska barriärer och motverka ojämlikhet inom tandvården.

Ekonomisk plan 2024 - 2026

Resultaträkning

mnkr	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Verksamhetens intäkter	3 514	3 310	3 800	3 900	4 000
Verksamhetens kostnader	-15 080	-14 856	-15 072	-15 278	-15 800
Avskrivningar	-529	-573	-778	-894	-913
Verksamhetens nettokostnader	-12 095	-12 119	-12 050	-12 272	-12 713
Skatteintäkter	7 828	7 940	8 338	8 666	9 004
Inkomst- o kostnadsutjämning	2 255	2 432	2 468	2 510	2 514
Generella statsbidrag	1 053	1 065	1 290	1 230	1 230
Summa skatt o statsbidrag	11 136	11 437	12 096	12 406	12 748
Verksamhetens resultat	-959	-682	46	134	35
Finansiella intäkter	612	521	376	387	398
Finansiella kostnader	-209	-226	-209	-199	-191
Värdeökning pensionsskuld	-405	-503	-213	-72	-177
Finansnetto	-2	-208	-46	116	30
Årets resultat	-961	-890	0	250	65
Balanskravsresultat	-961	-890	0	250	65

Balansräkning

mnkr	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	33	33	33	33	33
Materiella anläggningstillgångar	9 260	9 618	10 070	9 609	9 048
Finansiella anläggningstillgångar	157	158	133	133	133
Summa anläggningstillgångar	9 450	9 809	10 236	9 775	9 214
Bidrag till statlig infrastruktur	200	185	171	157	143
Summa bidrag till statlig infrastruktur	200	185	171	157	143
Omsättningstillgångar					
Förråd	73	66	73	73	73
Kortfristiga fordringar	1 322	1 250	834	884	934
Kortfristiga placeringar	6 717	6 765	7 551	7 787	7 986
Kassa och bank	215	100	100	100	100
Summa omsättningstillgångar	8 327	8 181	8 558	8 844	9 093
SUMMA TILLGÅNGAR	17 977	18 175	18 965	18 776	18 450
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital					
Årets resultat	-961	-890	0	250	65
Övrigt eget kapital	4 378	3 248	3 038	3 038	3 288
Summa eget kapital	3 417	2 358	3 038	3 288	3 353
Avsättningar					
Avsatt till pensioner	4 935	5 776	6 126	6 147	6 274
Andra avsättningar	8	2	2	0	0
Summa avsättningar	4 943	5 778	6 128	6 147	6 274
Skulder					
Långfristiga skulder	6 172	6 519	6 865	6 309	5 695
Kortfristiga skulder	3 445	3 520	2 934	3 032	3 128
Summa skulder	9 617	10 039	9 799	9 341	8 823
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL	17 977	18 175	18 965	18 776	18 450
PANTER OCH ANSVARFÖRBINDELSER					
Pensionsförpliktelser	3 506	3 606	3 424	3 217	3 053
Borgensåtaganden	1 440	2 017	2 100	2 100	2 100

Investeringsbudget

mnkr	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029
Fastigheter					
Strategiska					
-Mälarsjukhuset	129	26	0	0	0
-Nyköpings lasarett	3	12	0	0	0
-Kullbergska sjukhuset	0	0	0	0	0
Robusthetsinvesteeringar	43	40	0	0	0
Fortlöpande inkl ägarinvesteeringar	496	148	155	133	180
Investeringar i fastigheter	671	226	155	133	180
IT					
-Investeeringar i IT	48	28	29	20	20
Investeringar i IT	48	28	29	20	20
Utrustning					
-Hjälpmedel	44	44	44	44	44
-Strategiska investeringar i medicinteknik	132	1	0	0	0
-Fortlöpande investeringar i medicinteknik	241	118	105	105	105
-Övriga fortlöpande investeringar	16	16	19	19	19
Investeringar i utrustning	433	179	168	168	168
INVESTERINGAR TOTALT	1 152	433	352	321	368

Budgetramar

mnkr	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Budgetramar				
Nämnden för kultur, utbildning och friluftsvksamhet	-151	-101	-102	-106
Nämnder för primärvård, rättspsykiatri och Dammsdalsskolan	0	0	0	0
Nämnden för samverkan kring socialtjänst och vård	0	0	0	0
Patientnämnden	-4	-3	-3	-3
Regionala utvecklingsnämnden	-138	-113	-115	-118
Regionstyrelsen	-11 790	-11 826	-12 046	-12 480
Revisionen	-5	-5	-6	-6
Summa budgetramar	-12 088	-12 048	-12 272	-12 713
Användning av eget kapital				
Nämnden för kultur, utbildning och friluftsvksamhet	-3	-2	0	0
Nämnder för primärvård, rättspsykiatri och Dammsdalsskolan	-20	0	0	0
Nämnden för samverkan kring socialtjänst och vård	-3	0	0	0
Patientnämnden	-2	0	0	0
Regionala utvecklingsnämnden	-3	0	0	0
Summa budgetramar	-31	-2	0	0
Totala budgetramar inklusive användning av eget kapital	-12 119	-12 050	-12 272	-12 713